

USOC T'INFORMA

ANÀLISI DEL COMPLEMENT PER MATERNITAT EN LES PENSIONS REIAL DECRET LLEI 3/2021, DE 2 DE FEBRER

La sentència del [Tribunal de Justícia de la Unió Europea de 12 de desembre de 2019](#), va entendre que el complement per maternitat que s'aplicava anteriorment en les pensions resultava discriminatori perquè es tractava d'una espècie de compensació per aportació demogràfica per a les dones amb almenys dos fills.

Per això, el legislador aprova el [Reial decret llei 3/2021, de 2 de febrer](#), pel qual s'adopten mesures per a la reducció de la bretxa de gènere i altres matèries en els àmbits de la Seguretat Social i Econòmic, en el seu Títol I, introdueix mesures en l'àmbit de la seguretat social.

Aquesta norma modifica [l'antic Art. 60 de la LLGSS -Llei General de la Seguretat Social-](#) que es motivava en què *“la procreació implica un major sacrifici per a les dones a nivell personal i professional. De fet, han d'afrontar un període d'embaràs i un naixement que comporta sacrificis biològics i fisiològics evidents, amb el detriment que comporta per a les dones, no sols en l'esfera física, sinó també en l'esfera laboral i les seves legítimes expectatives de promoció en l'àmbit professional.”* No obstant això, el [TJUE -Tribunal de Justícia de la Unió Europea-](#) valora les nombroses dades estadístiques aportats per [l'INSS –Institut Nacional de la Seguretat Social-](#), que revelen la gran diferència entre els imports de les pensions dels homes i els de les dones, així com, d'una banda, entre els imports de les pensions de les dones sense fills o que han tingut un fill i, d'altra banda, els de les dones que han tingut almenys dos fills. Sobre la base d'això, conclou, que per aquells casos en què els homes hagin assumit la cura dels seus fills i que, per aquesta raó, hagin pogut sofrir els mateixos desavantatges en la seva carrera, haurien d'enquadrar-se dins de [l'article 60 LGSS](#).

En aquest sentit, el legislador espanyol es veu obligat de manera imminent a realitzar una modificació de [l'article 60 LGSS](#), davant els advertiments del [TJUE](#). No podem oblidar que estem en un moment social històric on més de la meitat de la població mundial ve reclamant i evidenciant les diferències de gènere, sent les tasques de cura

una càrrega eminentment femenina, tot fent necessària la corresponsabilitat en la cura.

Per això, segons manifesta **el Reial decret llei 3/2021** en la seva exposició de motius, justifica la substitució del criteri de “*aportació demogràfica*” (que ens porta records més pròxims a la legislació anterior a l’any 76) i el substitueix per la “*bretxa de gènere*”, per a intentar pal·liar la discriminació històrica i estructural de les dones en el mercat de treball, degut principalment a l’assumpció de rols de cuidadores.

És un fet provat que la maternitat afecta de manera decisiva a la trajectòria laboral de les dones, com demostren les estadístiques, i que és una qüestió de gènere la reducció de jornada i excedències per cura de menor. Així ho reconeix el **Tribunal Constitucional** i avala les mesures d’acció positiva en favor de les dones, sempre que existeixi una concreció normativa prèvia, que la mesura sigui proporcionada i que la seva eficàcia sigui temporal, fins que desaparegui la situació de desigualtat.

A diferència de l’anterior regulació, on la finalitat era l’aportació demogràfica i tenia com a subjectes beneficiaris les dones que havien tingut 2, 3, 4 o més fills, en l’actual normativa es modifica la quantia del complement, establint una quantitat fixa per fill de 27 euros mensuals per al 2021 (a partir del primer fill). En la regulació anterior es determinava un percentatge en funció de les pensions que era de 5% ,10% i 15% (a partir del segon fill).

Ara bé, després d’anitzar aquest complement se’ns formulen les següents qüestions:

Es penalitza a les famílies nombroses?

No podem afirmar de manera contundent que penalitzi a les famílies nombroses. Dependrà de la quantitat a la qual ascendeixi la pensió contributiva de jubilació, d’incapacitat permanent o de viduïtat.

Per a pensions més altes i amb més de tres fills o filles, aquesta nova regulació resulta menys avantatjosa que l’anterior, on la finalitat era compensar l’aportació demogràfica.

No obstant això, per a pensions més baixes, a partir d’un fill o més, es veuran beneficiades per aquesta nova regulació, la finalitat de la qual és intentar reduir la diferència percebuda entre les pensions d’homes i de dones, que hagi provocat, principalment, l’accés a la maternitat, sense que l’accés a la paternitat hagi suposat menors ingressos, i per tant, no tenen un reflex negatiu en les quanties de les pensions.

Desincentiva la natalitat?

Caldria veure la relació de les mares que tenen fills i saben de l'existència del complement de maternitat en les pensions i basen en això la seva decisió.

En l'estudi formulat per M. I. Fajardo Caldera i M. A. García-Hierro García del Departament de Psicologia i Sociologia de l'Educació de la Universitat d'Extremadura, es conclou que els motius res tenen a veure amb el complement de maternitat de les pensions, influint mesures més immediates i tangibles, com la de suport familiar, corresponsabilitat, estabilitat laboral, mesures de conciliació, ...

Discriminen a l'home?

No, el propi TJUE és qui li indica al nostre legislador, que d'acord amb l'article 4, apartat 2, de la Directiva 79/7, el principi d'igualtat de tracte no s'oposa a les disposicions relatives a la protecció de la dona per motius de maternitat.

En tot cas, l'anterior regulació si que hi realitzava una discriminació cap als pares, ja que si el motiu d'implementar el complement de maternitat era l'aportació demogràfica, és clar que els pares també hi van contribuir.

En aquest sentit, aquesta sentència permet que els homes que van causar jubilació, incapacitat permanent o viduïtat entre l'1 de gener de 2016 i el 3 de febrer de 2021, amb dos o més fills puguin reclamar el complement de maternitat fins al dia 30 d'abril.

El Reial decret llei 3/2021, de 2 de febrer, deroga aquesta norma amb una fonamentació diferent a l'anterior, aplica també el complement de maternitat als pares que es trobin en la mateixa situació que les mares, és a dir que s'hagin dedicat a cura dels seus fills i filles, i que les seves carreres professionals hagi estat afectada per aquest motiu.

Es trenca la relació entre aportacions i prestacions ?

Des de la USOC considerem que no es trenca la relació entre aportació i prestació, ja que el complement de maternitat està lligat a la prestació de jubilació, incapacitat permanent o viduïtat, si no es té dret a percebre la primera no es percebria el complement de maternitat.

No obstant això, si el que es pretén dir, és que qui hagi realitzat majors aportacions han de percebre un complement de maternitat més alt, en aquest cas sí que podria entendre's que es trenca la relació entre aportació i quantitat a percebre pel complement de maternitat. Però aquesta consideració, faria que oblidéssim que la finalitat del complement de maternitat té com a fonament realitzar una compensació històrica a les reivindicacions d'igualtat.

Com afirma la professora Luisa Fuster (Doctora en economia per la Universitat Autònoma de Barcelona i Catedràtica d'Universitat en el departament d'Economia en la Universitat Carles III de Madrid), que analitza la bretxa de gènere en les pensions, respecte a les pensions de jubilació, l'any 2017, la pensió mitjana va ser 1.246 euros per als homes i 796 euros per a les dones de la mostra, és a dir, un 36% inferior respecte als homes, però el més significatiu és que l'estudi, prediu majors diferències a futur.

A més, com indica el Professor Miguel Arenas (docent en el Postgrau de Dret del Treball i Seguretat Social, BSM-UPF i en el Màster d'Advocacia de la UOC, advocat especialista en Seguretat Social) **la Disposició Addicional 36a en la LLGSS** estableix que el seu finançament serà mitjançant una transferència de l'Estat al pressupost de la Seguretat Social, en coherència amb les darreres recomanacions del Pacte de Toledo, per la qual cosa no suposarà "càrrega" per al sistema de pensions. I d'altra banda, es important recordar que, la nova **Disposició Addicional 37a en la LLGSS**, indica que aquest complement, es mantindrà només fins que la bretxa sigui superior al 5%, prenent com a paràmetre l'import mitjà de les pensions de jubilació contributiva causades en un any pels homes i per les dones.

CONCLUSIONS

- La finalitat d'aquest complement és acabar amb la bretxa de gènere en les pensions.
- El complement de maternitat regulat en el Reial decret llei 3/2021, de 2 de febrer, si bé amb una millor tècnica legislativa que l'anterior disposició final 2.1 de la Llei 48/2015, de 29 d'octubre no soluciona la bretxa de gènere, perquè considerem que la quantia és insuficient.
- Aquest complement beneficia a les pensions més baixes, i les mares amb un fill, que no eren complementades malgrat el perjudici que els ha generat la càrrega dels fills o filles en la seva vida professional.
- Permet que els homes que van causar jubilació, incapacitat permanent o viduïtat entre l'1 de gener de 2016 i el 3 de febrer de 2021, amb dos o més fills puguin reclamar el complement de maternitat fins al dia 30 d'abril.